

מסכת יומא פרק ב

(כב,א) משנה: בראשונה, כל מי שרוצה לתרום את המזבח תורם. ובזמן שהן מרובין, רצין ועולין בכבש. כל הקודם את חבירו בארבע אמות זכה. ואם היו שניהן שוין, הממונה אומר להן: "הצביעו!" ומה הן מוציאינן? אחת או שתיים! ואין מוציאין אגודל במקדש. מעשה שהיו שניהם שוין, ורצין ועולין בכבש, ודחף אחד מהן את חבירו, ונפל ונשברה רגלו. וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה, התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפייס. ארבע פייסות היו שם, וזה הפייס הראשון

גמרא: והא מעיקרא, מאי טעמא לא תקינו לה רבנן פייסא? <מעיקרא סבור: כיון דעבודת לילה היא, לא חשיבא להו, ולא אתו - כיון דחזו דקאתו, ואתו לידי סכנה, תקינו לה פייסא! {והרי איברים ופדרים, דעבודת לילה היא ותקינו לה רבנן פייסא?!} <סוף עבודה דיממא היא! {האי נמי, תחלת עבודה דיממא היא! דאמר ר' יוחנן: קידש ידיו לתרומת הדשן, למחר אין צריך לקדש, שכבר קידש מתחילת עבודה! <אימא: "שכבר קידש מתחילה לעבודה"

<<איכא דאמרי: מעיקרא סבור: כיון דאיכא אונס שינה, לא אתו - כיון דחזו דאתו וקאתו נמי לידי סכנה, תקינו לה רבנן פייסא {והרי איברים ופדרים, דאיכא אונס שינה, ותקינו לה רבנן פייסא?! <שאני מיגנא ממיקם!

{ותקנתא להך גיסא הואי?! תקנתא להאי גיסא הואי! דתניא: מי שזכה בתרומת הדשן, זכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים! <אמר רב אשי: שתי תקנות הוו! מעיקרא סבור: לא אתו - כיון דחזו דקאתו, ואתו נמי לידי סכנה, תקינו לה פייסא. כיון דתקינו לה פייסא, לא אתו. אמרי: "מי ימר דמתרמי לן?!" הדר תקינו להו: "מי שזכה בתרומת הדשן, יזכה בסידור מערכה ובשני גזירי עצים!" כי היכי דניתו וניפייסו!

ובזמן שהן מרובין, רצין ועולין בכבש. כל הקודם את חבירו בארבע אמות זכה -- אמר רב פפא: פשיטא לי: ארבע אמות דארעא, לא - "רצין ועולין בכבש" תנן; קמייתא, נמי לא - "רצין ועולין בכבש" תנן, והדר "כל הקודם את חבירו"; דביני ביני נמי לא, דלא מסיימא מילתא. פשיטא לי דגבי מזבח תנן - בעי רב פפא: ארבע אמות שאמרו, בהדיה אמה יסוד ואמה סובב, (כב,ב)

או דילמא בר מאמה יסוד ואמה טובב? - תיקו!

ואם היו שניהן שוין, הממונה אומר להן: "הצביעו!" - ומה הן מוציאיין? אחת או שתיים! ואין מוציאיין אגודל במקדש -- תנא: "הוציאו אצבעותיכם למנין!" - {ונימנינהו לדידהו!} כמסייע ליה לרבי יצחק, דאמר **רבי יצחק**: אסור למנות את ישראל, אפילו לדבר מצוה, דכתיב: (שמואל א יא) "ויפקדם בבזק!" {מתקיף לה **רב אשי**: ממאי דהאי "בזק" לישנא דמיבזק הוא?! ודילמא שמא דמתא הוא?! כדכתיב: (שופטים א) "וימצאו אדני בזק"?! | אלא מהכא: (שמואל א טו) "וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים"

אמר **רבי אלעזר**: כל המונה את ישראל, עובר בלאו, שנאמר: (הושע ב) "והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד". **רב נחמן בר יצחק** אמר: עובר בשני לאוין, שנאמר: "לא ימד ולא יספר"

אמר **רבי שמואל בר נחמני**: ר' יונתן רמי: {וכתיב: "והיה מספר בני ישראל כחול הים", וכתיב: "אשר לא ימד ולא יספר"?!} אלא קשיא! - כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, כאן בזמן שאין עושין רצונו של מקום! <**רבי** אמר משום **אבא יוסי בן דוסתאי**: לא קשיא! - כאן בידי אדם, כאן בידי שמים!

אמר **רב נהילאי בר אידי** אמר **שמואל**: כיון שנתמנה אדם פרנס על הציבור, מתעשר - מעיקרא כתיב: "ויפקדם בבזק", ולבסוף כתיב: "ויפקדם בטלאים" {ודילמא מדידהו? אם כן, מאי רבותא דמילתא?!

(שמואל א טו) "וירב בנחל" - אמר ר' **מני**: על עסקי נחל. בשעה שאמר לו הקב"ה לשאול: (שמואל א טו) "לך והכית את עמלק", אמר: "ומה נפש אחת, אמרה תורה הבא עגלה ערופה - כל הנפשות הללו, על אחת כמה וכמה! וואם אדם חטא, בהמה מה חטאה?! וואם גדולים חטאו, קטנים מה חטאו?!" יצאה בת קול ואמרה לו: (קהלת ז) "אל תהי צדיק הרבה!" ובשעה שאמר לו שאול לדואג: (שמואל א כב) "סוב אתה ופגע בכהנים", יצאה בת קול ואמרה לו: "אל תרשע הרבה!"

אמר **רב הונא**: כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה! שאול באחת, ועלתה לו - דוד בשתים, ולא עלתה לו - שאול באחת - מאי היא? מעשה דאגג! {והא איכא מעשה דנוב עיר הכהנים?!} אמעשה דאגג כתיב: (שמואל א טו) "נחמתי כי המלכתי את שאול למלך"; דוד בשתים - מאי ניהו? דאוריה

ודהסתה! {והא איכא נמי מעשה דבת שבע!} אהתם אפרעו מיניה, דכתיב: (שמואל ב יב) "ואת הכבשה ישלם ארבעתים" - ילד, אמנון, תמר, ואבשלום! {התם נמי אפרעו מיניה, דכתיב: (שמואל ב כד) "ויתן ה' דבר בישראל מהבקר ועד עת מועד!"} אהתם לא אפרעו מגופיה! {התם נמי לא אפרעו מגופיה!} לאיי! אפרעו מגופיה! דאמר **רב יהודה** אמר **רב**: ששה חדשים נצטרע דוד, ופרשו הימנו סנהדרין, ונסתלקה הימנו שכינה! דכתיב: (תהלים קיט) "ישבו לי יראיך וידעי עדותיך", וכתוב: (תהלים נא) "השיבה לי ששון ישעך!"

{והא אמר **רב**: קבל דוד לשון הרע!} **כשמואל**, דאמר: לא קבל דוד לשון הרע! <אולרב נמי, דאמר קבל דוד לשון הרע, הא איפרעו מיניה! דאמר **רב יהודה** אמר **רב**: בשעה שאמר לו דוד למפיבושת: (שמואל ב יט) "אמרתי אתה וציבא תחלקו את השדה" - יצאה בת קול ואמרה לו: "רחבעם וירבעם יחלקו את המלכות!"

(שמואל א יג) "בן שנה שאול במלכו" - אמר **רב הונא**: כבן שנה, שלא טעם טעם חטא {מתקיף לה **רב נחמן בר יצחק**: ואימא: כבן שנה, שמלוכלך בטיט ובצואה!} אחויאו ליה לרב נחמן סיוטא בחלמיה. אמר: "נעניתי לכם, עצמות שאול בן קיש!" הדר חזא סיוטא בחלמיה. אמר: "נעניתי לכם, עצמות שאול בן קיש, מלך ישראל!"

אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול? מפני שלא היה בו שום דופי! דאמר **רבי יוחנן** משום **רבי שמעון בן יהוצדק**: אין מעמידין פרנס על הציבור אלא אם כן קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו, שאם תזוח דעתו עליו, אומרין לו: "חזור לאחוריך!"

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: מפני מה נענש שאול? מפני שמחל על כבודו, שנאמר: (שמואל א י) "ובני בליעל אמרו מה יושיענו זה ויבזהו ולא הביאו לו מנחה ויהי כמחריש", וכתוב: (שמואל א יא: א) "ויעל נחש העמוני ויחן על יבש גלעד". ואמר **רבי יוחנן** משום **ר' שמעון בן יהוצדק**: כל תלמיד חכם (**כגא**) שאינו נוקם ונוטר כנחש, אינו תלמיד חכם

{והכתיב: "לא תקום ולא תטור"}! אהוא בממון הוא דכתיב! דתניא: איזו היא נקימה ואיזו היא נטירה? נקימה: אמר לו: "השאלני מגלך!" אמר לו: "לאו!" למחר אמר לו הוא: "השאלני קרדומך!" אמר לו: "איני משאילך, כדרך שלא השאלתני" - זו היא

נקימה. ואיזו היא נטירה? אמר לו: "השאיילני קרדומך!" אמר ליה: "לא!" למחר אמר לו: "השאיילני חלוקך!" אמר לו: "הילך! איני כמותך שלא השאלתני!" - זו היא נטירה!

{וצערא דגופא לא?! והא תניא: הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ושמחין ביסורין - עליהן הכתוב אומר: (שופטים ה) "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו!"? אלעולם דנקיט ליה בליביה!

{והאמר **רבא**: כל המעביר על מדותיו, מעבירין לו על כל פשעיו!<דמפייסו ליה ומפייס!

ומה הן מוציאין? אחת או שתיים! ואין מוציאין אגודל במקדש -- {השתא שתיים מוציאין - אחת מבעיא?! אמר **רב חסדא**: לא קשיא - כאן בבריא, כאן בחולה! ~והתניא: אחת מוציאין - שתיים אין מוציאין - במה דברים אמורים? בבריא! אבל בחולה, אפילו שתיים מוציאין! והיחידין מוציאין שתיים, ואין מונין להן אלא אחת {ואין מונין לו אלא אחת?! והתניא: אין מוציאין, לא שליש ולא גודל, מפני הרמאים. ואם הוציא שליש, מונין לו - גודל, אין מונין לו. ולא עוד, אלא שלוקה מן הממונה בפקיע! אמאי מונין לו? נמי אחת!

#מאי פקיע? אמר **רב**: מדרא! מאי מדרא? אמר **רב פפא**: מטרקא דטייעי, דפסיק רישיה!

אמר **אביי**: מריש הוה אמינא: הא דתנן "בן ביבאי ממונה על הפקיע", אמינא: פתילתא, כדתנן: מבלאי מכנסי הכהנים ומהמייניהן, מהן היו מפקיעין, ובהן היו מדליקין. כיון דשמענא להא דתניא: ולא עוד, אלא שלוקה מן הממונה בפקיע, אמינא: מאי פקיע? נגדא!#

מעשה שהיו שניהן שוין ורצין ועולין בכבש, ודחף אחד מהן את חבירו, ונפל ונשברה רגלו. וכיון שראו בית דין שבאין לידי סכנה, התקינו שלא יהו תורמין את המזבח אלא בפייס -- תנו רבנן: מעשה בשני כהנים, שהיו שניהן שוין ורצין ועולין בכבש. קדם אחד מהן לתוך ארבע אמות של חבירו. נטל סכין ותקע לו בלבו. עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר: "אחינו בית ישראל, שמעו! הרי הוא אומר: (דברים כא) "כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך" - אנו, על מי להביא עגלה ערופה?! על העיר או

על העזרות?! געו כל העם בבכיה. בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר. אמר: "הרי הוא כפרתכם! ועדיין בני מפרפר, ולא נטמאה סכין!" - ללמדך שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיכות דמים. וכן הוא אומר: (מלכים ב כא) "וגם דם נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר מלא את ירושלים פה לפה"

הי מעשה קדים? אאילימא דשפיכות דמים, השתא אשפיכות דמים לא תקינו פייסא - אנשברה רגלו תקינו?! אלא דנשברה רגלו קדים! זכיון דתקינו פייסא, ארבע אמות מאי עבידתייהו?! | אלא לעולם דשפיכות דמים קדים, ומעיקרא סבור אקראי בעלמא הוא - כיון דחזי אפילו ממילא אתו לידי סכנה, תקינו רבנן פייסא

עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר: "אחינו בית ישראל, שמעו! הרי הוא אומר: "כי ימצא חלל באדמה" - אנן, על מי להביא?! על העיר או על העזרות?! -- וירושלים, בת אתווי עגלה ערופה היא?! והתניא: עשרה דברים נאמרו בירושלים - וזו אחת מהן: **(כג,ב)** אינה מביאה עגלה ערופה?! {ועוד: (דברים כא) "לא נודע מי הכהו" כתיב, והא נודע מי הכהו! | אלא כדי להרבות בבכיה!

בא אביו של תינוק ומצאו כשהוא מפרפר. אמר: "הרי הוא כפרתכם! ועדיין בני קיים, ולא נטמאה סכין!" - ללמדך שקשה עליהם טהרת כלים יותר משפיכות דמים -- איבעיא להו: שפיכות דמים הוא דזל, אבל טהרת כלים, כדקיימא קיימא? או דילמא שפיכות דמים כדקיימא קיימא, אבל טהרת כלים היא דחמירא? אתא שמע: מדקא נסיב לה תלמודא "וגם דם נקי שפך מנשה", שמע מינה: שפיכות דמים הוא דזל, וטהרת כלים, כדקיימא קיימא!

תנו רבנן: (ויקרא ו) "ופשט ... ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן" ^ שומעני כדרך יום הכפורים, שפושט בגדי קודש ולובש בגדי חול - תלמוד לומר: "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" - מקיש בגדים שלובש לבגדים שפושט - מה להלן, בגדי קודש, אף כאן, בגדי קודש! {אם כן, מה תלמוד לומר "אחרים"?! כפחותין מהן! **רבי אליעזר** אומר: "אחרים והוציא" - לימד על הכהנים בעלי מומין, שכשרין להוציא הדשן

אמר מר: "אחרים" - פחותין מהן - כדתנא דבי רבי ישמעאל, דתנא **דבי רבי ישמעאל**: בגדים שבשל בהן קדרה לרבו, לא ימזוג

בהן כוס לרבו

אמר **ריש לקיש**: כמחלוקת בהוצאה, כך מחלוקת בהרמה. **ורבי יוחנן** אמר: מחלוקת בהוצאה, אבל בהרמה, דברי הכל: עבודה היא

מאי טעמא דריש לקיש? אמר לך: אי סלקא דעתך עבודה היא, יש לך עבודה שכשירה בשני כלים! %ור' יוחנן: גלי רחמנא בכתונת ומכנסים, והוא הדין למצנפת ואבנט. ומאי שנא הני? "מדו בד" - מדו כמדתו; "מכנסי בד" - לכדתניא: מנין שלא יהא דבר קודם למכנסים? שנאמר: (ויקרא ו) "ומכנסי בד ילבש על בשרו" %וריש לקיש: "מדו" - כמדתו - מדאפקיה רחמנא בלשון "מדו"; שלא יהא דבר קודם למכנסים - מ"על בשרו" נפקא ^נימא כתנאי: "על בשרו" - מה תלמוד לומר "ילבש"? להביא מצנפת ואבנט להרמה, דברי **רבי יהודה**. **רבי דוסא** אומר: לרבות בגדי כהן גדול ביום הכפורים, שכשירין לכהן הדיוט אמר **רבי**: שתי תשובות בדבר: חדא, דאבנטו של כהן גדול לא זה הוא אבנטו של כהן הדיוט, ועוד: בגדים שנשתמשת בהן קדושה חמורה, תשתמש בהן קדושה קלה?! אלא מה תלמוד לומר "ילבש"? (**כדא**) לרבות את השחקים! (ויקרא טז) "והניחם שם" - מלמד שטעונין גניזה. ר' **דוסא** אומר: ראויין הן לכהן הדיוט! ומה תלמוד לומר "והניחם שם"? שלא ישתמש בהן יום הכפורים אחר! ~מאי, לאו בהא קא מיפלגי, דמר סבר עבודה היא, ומר סבר לאו עבודה היא? לא! דכולי עלמא עבודה היא, והכא בהא קא מיפלגי: מר סבר: צריכא קרא לרבוויי, ומר סבר: לא צריכא קרא לרבוויי!

בעי ר' **אבין**: תרומת הדשן בכמה? מתרומת מעשר ילפינן לה או מתרומת מדין ילפינן לה? אתא שמע: דתני ר' **חייא**: נאמר כאן (ויקרא ו) "והריס" ונאמר להלן (ויקרא ו) "והריס" - מה להלן, בקומצו, אף כאן בקומצו!

אמר **רב**: ארבע עבודות, זר חייב עליהן מיתה: זריקה, והקטרה, וניסוך המים, וניסוך היין. **ולוי** אמר: אף תרומת הדשן. וכן תני **לוי** במתניתיה: אף תרומת הדשן

מאי טעמא דרב? דכתיב: (במדבר יח) "ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרוכת ועבדתם עבודה

מחברת יומא - ב

מתנה אתן את כהונתכם והזר הקרב יומת" - "עבודת מתנה" - ולא עבודת סילוק; "ועבדתם" - עבודה תמה, ולא עבודה שיש אחריה עבודה %ולוי: רבי רחמנא "לכל דבר המזבח" %ורב: ההוא לאתויי שבע הזאות שבפנים ושבמצורע %ולוי: נפקא ליה מ"דבר" - "וכל דבר" %ורב: "דבר" - "וכל דבר" לא דריש

{ואימא: "לכל דבר המזבח" - כלל; "עבודת מתנה" - פרט - כלל ופרט, אין בכלל אלא מה שבפרט - עבודת מתנה, אין - עבודת סילוק, לא?! אאמר קרא: (כד,ב) "ולמבית לפרוכת ועבדתם" - אל מבית לפרוכת, הוא דעבודת מתנה ולא עבודת סילוק - הא בחוץ, אפילו עבודת סילוק! {אי הכי, "ועבדתם" נמי! אל מבית לפרוכת, הוא דעבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה - הא בחוץ, אפילו עבודה שיש אחריה עבודה?! <ועבדתם" הדר ערביה קרא!

בעי רבא: עבודת סילוק בהיכל, מהו? לפניס מדמינן ליה או לחוץ מדמינן ליה? אהדר פשטא: "מבית" "ולמבית" {אלא מעתה, זר שסידר את השלחן ליחייב?! אאיכא סידור בזיכין! {סידר בזיכין ליחייב?! אאיכא סילוק והקטרה! {זר שסידר את המנורה ליחייב?! אאיכא נתינת פתילה! {נתן פתילה ליחייב?! אאיכא נתינת שמן! {נתן שמן ליחייב! אאיכא הדלקה! {הדליק ליחייב! אהדלקה לאו עבודה היא! {ולא?! והתניא: (ויקרא א) "ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש" - לימד על הצתת אליתא שלא תהא אלא בכהן כשר ובכלי שרת?! אהצתת אליתא עבודה היא - הדלקה לאו עבודה היא! {אלא מעתה: זר שסידר את המערכה ליחייב?! אאיכא סידור שני גזירי עצים! {סידר שני גזירין ליחייב?! אאיכא סידור אברים! {והא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: זר שסידר שני גזירי עצים חייב?! |<בהא פליגי: מר סבר: עבודה תמה היא, ומר סבר: לאו עבודה תמה היא!

תניא כוותיה דרב, תניא כוותיה דלוי. תניא כוותיה דרב: עבודות שזר חייב עליהם מיתה: זריקת דם, בין לפניס בין לפני ולפנים; והמזה בחטאת העוף; והממצה והמקטיר בעולת העוף; והמנסך שלשה לוגין מים ושלשה לוגין יין

תניא כוותיה דלוי: עבודות שזר חייב עליהן מיתה: המרים את הדשן, ושבע הזאות שבפנים ושבמצורע; והמעלה על גבי המזבח, בין דבר כשר בין דבר פסול

למה מפיסין? למה מפיסין?! כדאמרן! |<אלא: למה מפיסין וחוזרין ומפיסין? אמר רבי יוחנן: כדי להרגיש כל העזרה,

שנאמר: (תהלים נה) "אשר יחדיו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש"

במה מפיסין? **רב נחמן** אמר: בבגדי חול! **אורב ששת** אמר: בבגדי קדש! -- **רב נחמן** אמר: בבגדי חול - דאי אמרת בבגדי קדש, איכא בעלי זרועות דחמסי ועבדי; **רב ששת** אמר: בבגדי קדש - דאי אמרת בבגדי חול, אגב חביבותיה מיקרו ועבדי

אמר **רב נחמן**: מנא אמינא לה? דתנן: מסרון לחזנין, והיו מפשיטין אותן את בגדיהן, ולא היו מניחין עליהן אלא מכנסים בלבד - (**כה,א**) מאי? לאו באותן שזכו לפייס?! אמר **רב הונא בר יהודה** אמר **רב ששת**: לא! באותן שלא זכו לפייס! - הכי נמי מסתברא! דאי סלקא דעתך באותן שזכו לפייס, לא היו מניחין עליהן אלא מכנסים בלבד?! והתניא: מניין שלא יהא דבר קודם למכנסים? תלמוד לומר: (ויקרא טז) "ומכנסי בד יהיו על בשרו" %ואידך: הא לא קשיא! - הכי קתני: עד שעודן עליהן בגדי חול, מלבישין אותן מכנסי קדש, והיו מפשיטין אותן בגדי חול, ולא היו מניחין אלא מכנסים בלבד!

אמר **רב ששת**: מנא אמינא לה? דתניא: לשכת הגזית כמין בסילקי גדולה היתה. פייס במזרחה, וזקן יושב במערבה, והכהנים מוקפין ועומדין כמין כוכליאר¹, והממונה בא ונוטל מצנפת מראשו של אחד מהן, ויודעין שממנו פייס מתחיל - ואי סלקא דעתך בבגדי חול, מצנפת בבגדי חול מי איכא?! אין! כדתני **רב יהודה** ואיתימא **רב שמואל בר יהודה**: כהן שעשתה לו אמו כתונת, עובד בה עבודת יחיד!

אמר **אביי**: שמע מינה: לשכת הגזית חציה בקדש וחציה בחול. ושמע מינה: שני פתחים היו לה, אחד פתוח בקדש ואחד פתוח בחול - דאי סלקא דעתך כולה בקדש, זקן יושב במערבה - והאמר מר: אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד! ואי סלקא דעתך כולה בחול, פייס במזרחה - והא בעינן (תהלים נה) "בבית אלהים נהלך ברגש" וליכא. אלא שמע מינה: חציה בקדש וחציה בחול!

ואי סלקא דעתך פתח אחד יש לה, ופתוח לקודש - זקן יושב במערבה?! והתנן: הלשכות הבנויות בחול ופתוחות לקדש, תוכן קודש! ואי סלקא דעתך פתוח לחול - פייס במזרחה?! והתנן: בנויות בקדש ופתוחות לחול, תוכן חול! - אלא לאו שמע מינה: שני פתחים היו לה, אחד פתוח בקדש ואחד פתוח לחול!

1 יש הרבה גרסות של מילה זו, והנראה יותר "כוליאר"

משנה: הפייס השני: מי שוחט, מי זורק, מי מדשן מזבח הפנימי, ומי מדשן את המנורה, ומי מעלה אברים לכבש. הראש, והרגל, ושתי הידים, העוקץ, והרגל, והחזה, והגרה, ושתי הדפנות, והקרבים, והסלת, והחביתין, והיין. שלשה עשר כהנים זכו בו. אמר **בן עזאי לפני ר' עקיבא משום ר' יהושע:** דרך הלוכו היה קרב

גמרא: איבעיא להו: כשהן מפייסין, לעבודה אחת מפייסין, או דילמא לכל עבודה ועבודה הן מפייסין?

{תא שמע: ארבע פייסות היו שם - ואי סלקא דעתך לכל עבודה הן מפייסין, טובא הוו!?! אמר **רב נחמן בר יצחק:** הכי קאמר: ארבע פעמים נכנסין להפיס, ולכל חדא וחדא היו בה טובא פייסות

(כה,ב) {תא שמע: **רבי יהודה** אומר: לא היה פייס למחתה, אלא כהן שזכה בקטרת אומר לזה שעמו: "זכה עמי במחתה!"! אשאני מחתה וקטרת, דחדא עבודה היא!

{איכא דאמרי: דוקא מחתה וקטרת, דחדא עבודה היא - אבל שאר עבודות בעי פייס! <מחתה אצטריכא ליה - סלקא דעתך אמינא: הואיל ולא שכיחא ומעתרא, נתקין לה פייס בפני עצמה - קמשמע לן!

תא שמע: דתני **ר' חייא:** לא לכל עבודה ועבודה מפייסין, אלא כהן שזכה בתמיד, שנים עשר אחיו הכהנים נמשכין עמו - שמע מינה!

הפייס השני: מי שוחט, מי זורק, מי מדשן מזבח הפנימי, ומי מדשן את המנורה, ומי מעלה אברים לכבש. הראש, והרגל, ושתי הידים; העוקץ, והרגל, והחזה, והגרה, ושתי הדפנות, והקרבים, והסלת, והחביתין, והיין. שלשה עשר כהנים זכו בו -- איבעיא להו: מי מקבל? אשוחט מקבל! דאי אמרת זורק מקבל, אגב חביבותיה לא מקבל ליה לכוליה דס? או דילמא זורק מקבל - דאי אמרת שוחט מקבל, זימנין דשחית זר?

תא שמע: בן קטין עשה שנים עשר דד לכיור, כדי שיהיו שנים עשר אחיו הכהנים העסוקין בתמיד מקדשין ידיהן ורגליהן בבת אחת - ואי סלקא דעתך שוחט מקבל, תליסר הוי! אלא לאו שמע מינה: זורק מקבל - שמע מינה!

אמר ליה **רב אחא בריה דרבא** **לרב אשי**: אף אנן נמי תנינא: שחט השוחט, וקבל המקבל, ובא לו לזרוק - שמע מינה!

אמר **בן עזאי** לפני **ר' עקיבא** משום **ר' יהושע**: דרך הלוכו היה קרב -- תנו רבנן: כיצד דרך הלוכו? הראש, והרגל, החזה, והגרה, ושתי ידים, ושתי דפנות, העוקץ, והרגל. **ר' יוסי** אומר: דרך הפשטו היה קרב. כיצד דרך הפשטו? הראש, והרגל, העוקץ, והרגל, ושתי דפנות, ושתי הידים, החזה והגרה. **ר' עקיבא** אומר: דרך ניתוחו היה קרב. כיצד דרך ניתוחו? הראש, והרגל, ושתי ידים, החזה, והגרה, ושתי דפנות, והעוקץ, והרגל. **רבי יוסי הגלילי** אומר: דרך עילויו היה קרב. כיצד דרך עילויו? הראש, והרגל, החזה, והגרה, ושתי הדפנות, והעוקץ, והרגל, ושתי הידים #והכתיב: (יחזקאל כד) "כל נתח טוב ירך וכתף"! אהיה בכחושה#!

אמר **רבא**: בין תנא דידן ובין **ר' יוסי**, בתר עילויה דבשרא אזלינן - מר אזיל בתר איברא דבישרא, ומר אזיל בתר שמנא דבישרא
מאי טעמא סלקא רגל בהדי רישא? כמשום דרישא נפיש ביה עצמות, קרבא רגל בהדיה!

דכולי עלמא, מיהת, ראש קרב ברישא! מנא לן? אדתניא: מניין לראש ופדר שקודמין לכל האברים? תלמוד לומר: (ויקרא א) "את ראשו ואת פדרו וערד"! וואידך "פדר" אחרינא, (כוא) למאי אתא? כלכדתניא: כיצד היה עושה? נותן את הפדר אבית השחיטה ומעלהו, וזה הוא דרך כבוד של מעלה!

משנה: הפייס השלישי: "חדשים לקטרת, באו והפיסו!" והרביעי: חדשים עם ישנים. מי מעלה אברים מן הכבש למזבח

גמרא: תנא: מעולם לא שנה אדם בה מאי טעמא? אמר **ר' חנינא**: מפני שמעשרת! אמר ליה **רב פפא לאביי**: מאי טעמא? אילימא משום דכתיב: (דברים לג) "ישימו קטורה באפך", וכתוב בתריה: (דברים לג) "ברך ה' חילו" - אי הכי, עולה נמי, הכתיב: (דברים לג) "וכליל על מזבחך"! אמר ליה: הא שכיחא, והא לא שכיחא!

אמר **רבא**: לא משכחת צורבא מרבנן דמורי, אלא דאתי משבט לוי או משבט יששכר - לוי, דכתיב: (דברים לג) "וירו משפטך ליעקב"; יששכר, דכתב: "ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל" וואימא: יהודה נמי, דכתיב: (תהלים ס) "יהודה

מחוקקי"?! אסוקי שמעתא אליבא דהילכתא קאמינא!

אמר ר' יוחנן: אין מפייסין על תמיד של בין הערבים, אלא כהן שזכה בו בשחרית זוכה בו ערבית

{מיתיבי: כשם שמפייסין שחרית, כך מפייסין בין הערבים?! ככי תניא ההיא, בקטורת! {והתניא: כשם שמפייסין לו שחרית, כך מפייסין לו ערבית?! **אאימא: "לה!"** {והתניא: כשם שמפייסין לו שחרית, כך מפייסין לו ערבית, וכשם שמפייסין לה שחרית, כך מפייסין לה ערבית?! **אמר רב שמואל בר רב יצחק:** הכא בשבת עסקינן, הואיל ומשמרות מתחדשות!

{ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא, נפישי להו פייסות?! **אמייתי כולהו מצפרא אתו!** - דזכי ביה שחרית, זכי - דזכי בערבית, זכי!

הרביעי, חדשים עם ישנים. מי מעלה אברים מן הכבש למזבח -- מתניתין דלא כרבי אליעזר בן יעקב, דתנן: **רבי אליעזר בן יעקב** אומר: המעלה איברים לכבש, הוא מעלה אותן למזבח

במאי קמיפלגי? **אמר סבר:** (משלי יד) "ברב עם הדרת מלך" ומר סבר: מקום שכינה, לאו אורח ארעא!

אמר **רבא:** לא רבי אליעזר בן יעקב אית ליה דרבי יהודה, ולא רבי יהודה אית ליה דרבי אליעזר בן יעקב - דאם כן, בצרו להו פייסות! ואי משכחת תנא דתני חמש, **(כו,ב)** ההוא דלא כרבי אליעזר בן יעקב ודלא כר' יהודה

משנה: תמיד קרב בתשעה, בעשרה, באחד עשר, בשנים עשר - לא פחות ולא יותר. כיצד? עצמו בתשעה; בחג, ביד אחד צלוחית של מים - הרי כאן עשרה; בין הערבים, באחד עשר - הוא עצמו בתשעה, ושנים בידם שני גזירי עצים; בשבת, באחד עשר - הוא עצמו בתשעה, ושנים בידם שני בזיכי לבונה של לחם הפנים; ובשבת שבתוך החג, ביד אחד צלוחית של מים

גמרא: אמר ר' **אבא**, ואיתימא **רמי בר חמא**, ואיתימא ר' יוחנן: אין מנסכין מים בחג אלא בתמיד של שחר - ממאי? **אמדקתני:** ובשבת שבתוך החג, ביד אחד צלוחית של מים - ואי סלקא דעתך בתמיד של בין הערבים מנסכין, בחול נמי משכחת לה! אמר **רב אשי:** אף אנן נמי תנינא: ולמנסך אומר לו: "הגבה ידיך!", שפעם

אחד נסך על גבי רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהן - שמע מינה!

תניא: ר' שמעון בן יוחאי אומר: מניין לתמיד של בין הערבים שטעון שני גזירי עצים בשני כהנים? שנאמר: (ויקרא א) "וערכו עצים" - אם אינו ענין לתמיד של שחר, דכתיב: (ויקרא ו) "ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה", תניהו ענין לתמיד של בין הערבים! ואימא: אידי ואידי בתמיד של שחר, ואמר רחמנא: עביד והדר עביד?! אם כן, נימא קרא: "ובער" "ובער"! {אי כתב רחמנא "ובער", הוה אמינא: חד אין, תרי לא - קמשמע לן דנעביד חד, ונעביד תרי?! אם כן, נימא קרא: "ובער" "ובערו"; אי נמי, "וערך" "וערכו" - מאי "ובער" "וערכו"? שמע מינה כדקא אמרינן!

תני ר' חייא: פייס - פעמים שלש עשרה, פעמים ארבע עשרה, פעמים חמש עשרה, פעמים שש עשרה - וזה תניא שבע עשרה?!
כההיא דלא כר' אליעזר בן יעקב אלא כרבי יהודה!

משנה: איל קרב באחד עשר: הבשר בחמשה, הקרביים והסולת והיין בשנים שנים; פר קרב בעשרים וארבעה: הראש והרגל - הראש באחד, והרגל בשנים; העוקץ והרגל - העוקץ בשנים והרגל בשנים; החזה והגרה - החזה באחד והגרה בשלשה; שתי ידים בשנים, ושתי דפנות בשנים; הקרביים והסולת והיין בשלשה שלשה. במה דברים אמורים? בקרבנות ציבור - אבל בקרבן יחיד, אם רצה להקריב, מקריב. הפשיטן וניתוחן של אלו ואלו שוין
גמרא: תנא: הפשיטן וניתוחן שוין בזר

אמר **חזקיה:** מניין להפשט וניתוח שווה בזר? שנאמר: (ויקרא א) "ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח"² - נתנית אש בעיא כהונה - הפשט וניתוח לא בעיא כהונה

(כז, א) {האי מיבעי ליה לגופיה?!} אמר **רב שימי בר אשי:** אשכחתי לאביי דהוה מסבר ליה לבריה: (ויקרא א) "ושחט" - שחיטה בזר כשירה וְכִי מֵאִין בֵּאתָ? אִמְכַלְלֵךְ שֵׁנָאמֵר: (במדבר יח) "ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם", שומע אני: אפילו שחיטה! - תלמוד לומר: (ויקרא א) "ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם" - מקבלה ואילך מצות

2 תחילת הפסוק: "הפשט את העולה ונתח אותה לנתחיה"

כהונה! - "וסמך ידו ... ושחט" - לימד על השחיטה שכשירה בזר!
~מכדי מקבלה ואילך מצות כהונה, "ונתנו בני אהרן" למה לי?
למעוטי הפשט וניתוח!

ואכתי איצטריך! סלקא דעתך אמינא: כיון דלאו עבודה
דמעכבא כפרה היא, לא תיבעי כהונה - קמשמע לן דבעי כהונה!
|אלא מהכא: (ויקרא א) "וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים
את הראש ואת הפדר" - מכדי מקבלה ואילך מצות כהונה,
"וערכו" למה לי? למעוטי הפשט וניתוח!

ואימא: למעוטי סידור שני גזירי עצים! אמסתברא דיבחא
דכותיה ממעט! אדרבה! סדור דכותיה ממעט! לא סלקא
דעתך! דאמר מר: (ויקרא א) "והקריב הכהן את הכל המזבחה" -
זו הולכת אברים לכבש - הולכת אברים לכבש, הוא דבעיא כהונה
- הולכת עצים לא בעיא כהונה - הא סידור שני גזירי עצים בעיא
כהונה! - "וערכו" למה לי? למעוטי הפשט וניתוח!

אלא "והקטיר הכהן את הכל" למאי אתא?! למעוטי הפשט
וניתוח! "והקריב הכהן את הכל המזבחה" - זו הולכת אברים
לכבש - הולכת אברים לכבש, הוא דבעיא כהונה - הולכת עצים
לא בעיא כהונה - הא סדור שני גזירי עצים בעיא כהונה!
"ונתנו" - לגופיה; "וערכו" - שנים; "בני אהרן" - שנים; "הכהנים"
שנים - למדנו לטלה שטעון ששה!

אמר **רב המנונא**: קשיא ליה לר' אלעזר: גי האי בבן הבקר כתיב,
ובן הבקר עשרים וארבעה בעי?! אונחא ליה: (ויקרא א) "על
העצים אשר על האש אשר על המזבח" - איזהו דבר שנאמר בו
"עצים" "אש" ו"מזבח"? (כז,ב) הוי אומר: זה טלה!

אמר **רבי אסי** אמר **רבי יוחנן**: זר שסידר את המערכה, חייב
#כיצד הוא עושה? פורקה וחוזר וסודרה - מאי אהני ליה!?
אלא פורקה זר, וסודרה כהן! #

מתקיף לה ר' זירא: וכי יש לך עבודה שכשירה בלילה ופסולה
בזר?! אלא?! והרי אברים ופדרים! סוף עבודה דיממא היא!
אוהרי תרומת הדשן! תחלת עבודה דיממא היא! דאמר **רבי אסי**⁴
אמר **ר' יוחנן**: קידש ידיו לתרומת הדשן, למחר אינו צריך לקדש,
שכבר קידש מתחלת עבודה - ואלא קשיא!

3 לפננו נוסף "ואימא: הכי נמי לגופיה", והגר"א מחקו, ובכ"י ליתא. ובכ"י גם ההמשך עד "בעיא כהונה"
חסר. ויש לקטע זה כמה גרסות בכ"י ובראשונים.

4 כך לפננו, ובכ"י רק "אמר ר' יוחנן"

|<אלא כי איתמר, הכי איתמר: אמר **רבי אסי** אמר **ר' יוחנן**: זר
שסידר שני גזירי עצים, חייב, הואיל ועבודת יום היא!

{מתקיף לה **רבא**: אלא מעתה, תיבעי פייס?! <אשתמיטתיה הא
דתניא: מי שזכה בתרומת הדשן, זכה בסדור מערכה ובסדור שני
גזירי עצים!

{למימרא דעבודת יום בעיא פייס, עבודת לילה לא בעיא פייס!
והרי אברים ופדרים?! <סוף עבודה דיממא היא! {והרי תרומת
הדשן?! <משום מעשה שהיה!

{למימרא דעבודת יום, ושזר חייב עליה מיתה, בעיא פייס - אין
זר חייב עליה מיתה, לא בעיא פייס?! והרי שחיטה! <שאני
שחיטה, דתחלת עבודה היא!

{אמר **מר זוטרא** ואיתימא **רב אשי**: והא אנן לא תנן הכי: אמר
להם הממונה: "צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה!", ואילו "זמן שני
גזירי עצים" לא קתני?! <הך דלית לה תקנתא, קתני - הך דאית
לה תקנתא, לא קתני!

ואיכא דאמרי: {מתקיף לה **רבי זירא**: וכי יש לך עבודה שיש
אחריה עבודה, ופסולה בזר?! (**כחא**) <והרי אברים ופדרים?!
{סוף עבודה דיממא היא! <והרי תרומת הדשן! {תחילת עבודה
דיממא היא! דאמר **ר' יוחנן**: קדש ידיו לתרומת הדשן, למחר אינו
צריך לקדש, שכבר קדש מתחלת עבודה! - אלא קשיא!

|<אלא אי אתמר, הכי אתמר: אמר **ר' אסי** אמר **ר' יוחנן**: זר
שסידר שני גזירי עצים חייב, הואיל ועבודה תמה היא!

{מתקיף לה **רבא**: אלא מעתה, תבעי פייס?! <ולא בעיא פייס?!
והתניא: מי שזכה בתרומת הדשן, יזכה בסידור שני גזירי עצים!
{הכי קאמר: יפייסו לה בפני עצמה <כדאמרינן!

{למימרא דעבודה תמה וזר חייב עליה מיתה, בעיא פייס - אין זר
חייב עליה מיתה, לא בעיא פייס?! והרי שחיטה! <שאני שחיטה,
דתחילת עבודה דיממא היא

{למימרא דעבודה תמה בעי פייס, עבודה שיש אחריה עבודה לא
בעי פייס?! והרי אברים ופדרים?! <סוף עבודה דיממא היא! {הרי
תרומת הדשן?! <משום מעשה שהיה!

אמר **מר זוטרא** ואיתימא **רב אשי**: אף אנן נמי תנינא: אמר להם
הממונה: "צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה!", ואילו "זמן סידור
גזירי עצים" לא קתני! <הך דלית לה תקנתא, קתני - הך דאית
לה תקנתא, לא קתני!